Валентина Стрілець, к.п.н.
Полтавський національний технічний університет
імені Юрія Кондратюка
м. Полтава

ТИПОЛОГІЯ ПРОЕКТІВ ДЛЯ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ТЕХНІЧНИХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ

Професійна підготовка майбутніх технічних перекладачів, зокрема, формування письмової перекладацької компетентності, на основі особистісно-діяльнісного підходу передбачає моделювання в навчальному процесі реальних умов майбутньої професійної діяльності, що можна реалізувати завдяки застосуванню проектної методики в межах вивчення дисципліни «Практика усного і письмового перекладу». Поділяючи точку зору В.В. Копилової, ми розглядаємо проект як цілеспрямовану, в цілому, самостійну діяльність тих, хто навчається, яка здійснюється під гнучким керівництвом викладача, та є орієнтованою на розв'язання дослідницької чи соціально значущої прагматичної проблеми й на отримання конкретного результату у вигляді матеріального та / чи ідеального продукту [1, с. 106].

Спираючись на аналіз освітніх стандартів підготовки бакалавра за спеціальністю «Філологія (Англійська мова. Переклад)», а також результатів опитувань роботодавців, технічних перекладачів і студентів, охарактеризуємо проект, релевантний для комплексного формування складників письмової перекладацької компетентності (білінгвальної, екстралінгвістичної, лінгвосоціокультурної, навчально-стратегічної, особистісної) у студентів цієї спеціальності.

Для визначення типології проекту скористаємося 12-ма критеріями, узагальненими в наших попередніх дослідженнях [2, с. 54]: домінуючі в проекті методи / види діяльності і характер кінцевого продукту, структура проекту, предметно-змістова галузь, рівень автономії студентів, застосування інформаційно-комунікаційних технологій, характер координації, характер контактів, кількість учасників, тривалість, спрямованість на види мовленнєвої діяльності, спосіб реалізації, опора на підручник.

Професійна діяльність письмового технічного перекладача спрямована на вирішення виробничого завдання – перекладу (з іноземної мови на українську чи навпаки) типового для конкретної галузі і необхідного в конкретній виробничій ситуації тексту (патенту, технічної інструкції, специфікації, промислової реклами, звіту тощо) у визначений замовником термін. Тому за першим критерієм перекладацький проект визначається як виробничий. Кількість і якість етапів його виконання (обговорення із замовником, розподіл обов'язків у групі, попереднє ознайомлення з текстом-оригіналом, з'ясування і розв'язання перекладацьких проблем, узгодження термінології, власне переклад, редагування, коригування, оцінювання і аналіз) дають підстави охарактеризувати його як складний за структурою. Оскільки виконання технічного перекладу вимагає від перекладача активізації наявних і набуття нових екстралінгвістичних знань (фонових і предметних), то проект носитиме міжпредметний характер. Розвиток автономії

студентів передбачає поступовий перехід від проектів напіввільного вибору (на 2-му курсі) до проектів вільного вибору (на вищих ступенях навчання).

Сучасний перекладач використовує широкий арсенал інформаційно-комунікаційних технологій для того, щоб виконати замовлення якісно і швидко. Тому, безперечно, проект базуватиметься на залученні спеціального програмного забезпечення (TRADOS, Prompt) та засобів дистанційного навчання, зокрема курсу, створеного на основі платформи *Moodle,* під час самостійної поза аудиторної роботи. Для аудиторних занять доречними будуть названі вище спеціальні програми, а також програмний комплекс «Діалог *Nibelung*», який поєднує можливості програми-оболонки та системи управління навчальною діяльністю студентів в аудиторії. Викладач як координатор і консультант виступатиме у своїй основній ролі, що надає проекту статусу «з відкритою координацією». За критерієм характеру контактів перекладацький проект може бути внутрішнім чи регіональним (включати учасників із різних університетів).

Короткий за обсягом текст фахівці перекладають індивідуально, переклад тексту більшого обсягу (від 3-х перекладацьких сторінок) чи низки текстів, як правило, виконується командою перекладачів, особливо якщо замовнику необхідно отримати кінцевий продукт терміново. Проте і за умов індивідуального перекладу часто текст вичитує редактор чи/і перевіряє коректор. Тому в нашому дослідженні ми віддаємо перевагу груповому проекту. На його виконання, залежно від обсягу тексту-оригіналу і кількості студентів у міні-групі, піде від 1-го до 3-х тижнів, що дає підстави характеризувати проект як короткостроковий.

За критерієм спрямованості на види мовленнєвої діяльності проект, зорієнтований на розвиток письмової перекладацької компетентності, буде письмовим. Діяльнісний складник особистісно-діяльнісного підходу обумовлює його реалізацію в інтегративний спосіб, тобто, під час вивчення теми/змістового модуля. В Україні сьогодні успішно використовується низка підручників серії *Dictum Factum* для навчання галузевого перекладу громадсько-політичної, економічної, юридичної і технічної літератури. Останній охоплює сфери інформаційних технологій, машинобудування й металургії, що не може повністю задовольнити професійні потреби майбутніх технічних перекладачів, зокрема в навчальних матеріалах для перекладу в нафтогазовій, будівельній, архітектурній та інших галузях. Тому професійно спрямований перекладацький проект буде реалізовуватися без опори на підручник на основі автентичних текстів.

Описана типологія проекту для формуванні письмової перекладацької компетентності слугуватиме основою для розробки відповідної системи вправ.

Література

1. Копылова В. В. Проектная методика как эффективная технология воспитания учащихся средствами иностранного языка (8 – 9 классы, английский язык): дис. … канд. пед. наук: 13.00.02 / Копылова Виктория Викторовна. – М.: 2001. – 204 с.

2. Стрілець В. В. Проектна методика навчання англійської мови майбутніх програмістів із застосуванням інформаційних технологій: дис. … канд. пед. наук: 13.00.02 / Стрілець Валентина Василівна. – К., 2010. – 276 с.